

NÁZORY A POSTOJE ŽIAKOV VYBRANÝCH STREDNÝCH ŠKÔL K POHYBOVÝM AKTIVITÁM A ŠPORTOVANIU*

THE ACTIVITIES AND OPINIONS OF PUPILS AT HIGH SCHOOLS IN MOTOR ACTIVITIES

Jiří Michal

KTVŠ FHV UMB Banská Bystrica, SK

SUMMARY

The author in his article presented the results of his research activity. He solved the problems of opinions of pupils to motor activities. The research was realised in region of East Slovakia. The research sample was consisted from 366 pupils of high schools. The author found out that boys had interests in sports games and girls had interests in dancing activities. Generally pupils had low interests in motor activities.

Keywords: motor activities, Physical education, high schools

SÚHRN

Autor v práci skúma problematiku záujmu žiakov o pohybové aktivity. Výskum bol zrealizovaný na stredných školách v regióne východného Slovenska. Výskumu sa zúčastnilo 366 žiakov stredných škôl. Z výsledkov výskumu vyplynulo, že väčší záujem o pohybové aktivity je u chlapcov ako u dievčat. U chlapcov prevládala záujem o športové hry a dievčatá preferovali tanečné aktivity. Výskum potvrdil celkovo nízky záujem žiakov o pohybové aktivity.

Kľúčové slova: pohybové aktivity, telesná výchova, stredné školy

---

Úvod

Pohybová aktivita je prejavom života, jej cieľom je dosiahnutie optimálneho stupňa telesnej zdatnosti, zlepšenie a skvalitnenie motoriky a zabezpečenie zdravého vývoja človeka. Pohybová a športová aktivita má významné miesto pri zlepšovaní a udržiavaní zdravotného stavu človeka.

Pohybová aktivita je vykonávaná u detí a mládeže na základných, stredných a vysokých školách. Kladie dôraz na osobnosť žiaka, rešpektovanie jeho jedinečnosti, individuality, na vyučovanie v atmosfére, ktorá stimuluje jeho aktivitu a vyvoláva emotívne zážitky. Tieto zámery by sa mali presadzovať aj pri výučbe telesnej výchovy. V odborných diskusiách a výskumných prácach pedagógov aj výskumných pracovníkov sa hľadajú možnosti skvalitnenia a zvýšenia zapojenia žiakov do pohybových a športových aktivít (Fromel 1996, 1999, Bartík-Adamčák-Rozim 2004, Majerský 2002, Medeková, 1998, Mužík – Krejčí

1997, Peráčková 2005, Rozim 2003, Rychtecký 1996,).

Cieľ, úlohy a hypotézy výskumu

Vychádzajúc z poznania súčasného celosvetového spoločenského problému neustáleho zhoršujúceho sa zdravotného stavu mládeže bolo cieľom výskumu zistiť vzťah žiakov stredných škôl k pohybovým aktivitám a športovaniu. Zistovali sme hlavné dôvody nešportovania a činnosti, ktoré žiaci uprednostňujú pred športovaním.

Metodika výskumu

Výskum bol realizovaný na štyroch stredných školách, z toho je jedno gymnázium a tri odborne stredné školy. Stredná priemyselná škola- SPŠ, Gymnázium, ul. Ľ. Štúra 26 Gym., Súkromná obchodná akadémia Euroškola- SOA MI, Združená stredná škola hotelových služieb a obchodu- ZSŠ HA.

---

*Výskum bol realizovaný v rámci grantu VEGA 1/0635/08

Výskumnú vzorku tvorilo 366 respondentov 1. – 4. ročníka stredných škôl z toho 143 chlapcov a 223 dievčat, čo predstavuje 39,07% chlapcov a 60,93% dievčat.

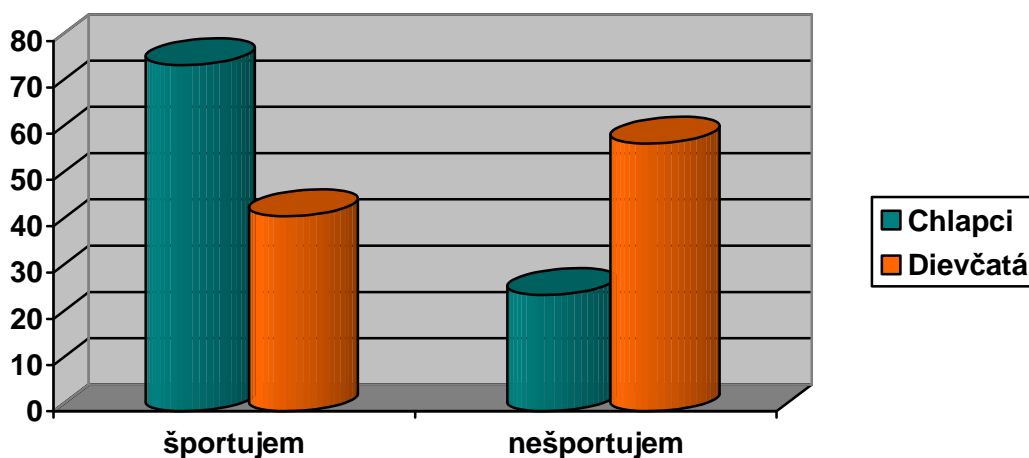
K získavaniu údajov sme použili dotazník s 25 prevažne uzavretými otázkami, ktoré boli rozdelené do dvoch častí.

Výsledky výskumu a ich interpretácia

Vo výskume sme sa zamerali na vzťah respondentov k športu, k športovcom a k aktivitám, ktoré uprednostňujú pred športom a ktoré uprednostňujú vo svojom voľnom čase.

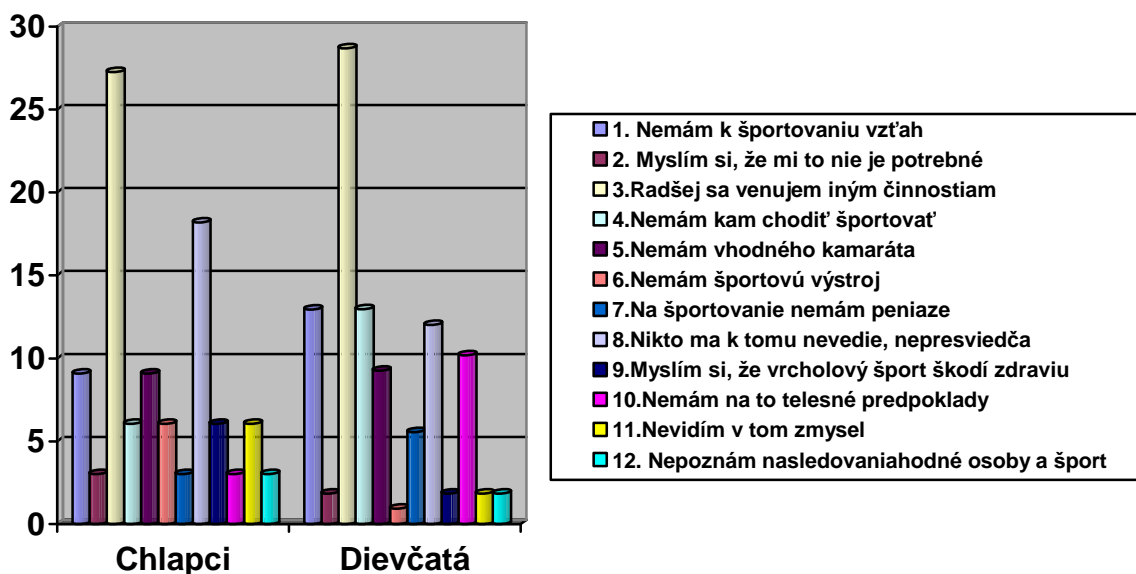
K pravidelnému športovaniu sa prihlásilo celkovo 107 chlapcov a 94 dievčat, čo predstavuje 74,83% opýtaných chlapcov a 42,15% opýtaných dievčat (obr.1). Ukázalo sa, že viac ako polovica dievčat (57,85%) a viac ako štvrtina chlapcov (25,17%) sa nevenuje pravidelnému športovaniu.

Pri skúmaní pravidelného športovania žiakov jednotlivých škôl sme zistili, že pravidelnému športovaniu sa najviac venujú žiaci Súkromnej obchodnej akadémie a Gymnázia na ul. Ľ. Štúra viac ako 50%. Najmenej sa pravidelnému športovaniu venujú žiaci Združenej strednej školy a hotelovej akadémie. Aj tieto výsledky sa však pohybujú blízko 50%.

Obr.1. Športujúci a nešportujúci žiaci podľa pohlavia(%)

Fig. 1. Pupils practising sports divided by sex (%)

Obr.2. Dôvody nešportovania podľa pohlavia(%)

Fig. 2. Reasons for not practising sports divided by sex(%)

Kým pravidelnému športovaniu sa v priemere venuje 48,94% opýtaných respondentov, súťažnému športovaniu sa venuje iba 23,60% všetkých žiakov. Zo žiakov, ktorý uviedli, že sa venujú pravidelnému športovaniu súťažne športuje iba 60,42% chlapcov a 21,95% dievčat.

V práci sme zisťovali dôvody prečo žiaci nešportujú. Zaujímali nás činnosti, ktoré respondenti uprednostňujú vo svojom voľnom čase pred športovaním. Názory chlapcov a dievčat sa v niektorých možnostiach zhodujú a v iných sa odlišujú. Chlapci aj dievčatá sa najviac zhodli na možnosti, že sa radšej venujú iným činnostiam, ktoré neboli presne vymedzené: chlapci - 27,27 % a dievčatá - 28,7%. Na druhom mieste skončila u chlapcov možnosť, že ich nikto k športu nevedie resp. ich nepresvedča, čo nás vedie k myšlienke, že títo žiaci sa pohybujú v skupine kamarátov, ktorí sa podobne ako oni športu nevenujú. Dievčatá naproti tomu uvádzali možnosti, že nemajú k športu vzťah a nemajú možnosti športovania (obr.2).

Zarážajúce odpovede sú typu „nevidím v tom zmysel“, „nepoznám nasledovaniahodné osoby a šport“. Výsledky poukazujú na nedostatočné vedomosti žiakov z oblasti športu, predovšetkým jeho pozitívnom vplyve na fyzicky a psychický vývoj jedinca a poukazujú tiež na nízky záujem žiakov o šport.

V ďalšej časti sme zisťovali názor žiakov na škodlivosť športu na zdravie. Väčšina žiakov si myslí, že šport môže v niektorých prípadoch spôsobiť zdravotné problémy a teda môže vážne škodiť zdraviu. Približne rovnaké percento chlapcov a dievčat je presvedčených o škodlivosti športu (chlapci - 16,39%, dievčatá - 16,7%). Vysoké percento dievčat nevedelo odpovedať na túto otázku, čo je možné spôsobené tiež menším záujmom dievčat o šport.

Zaujímalo nás akými aktivitami si žiaci tento vyplňajú svoj voľný čas. Dievčatá uprednostňujú hlavne počúvanie hudby - 30,21%. Významné zastúpenie majú aj pohybové aktivity zamerané na tanec - 12,34%, posedávanie a sledovanie televízie - približne 11%. Chlapci uprednostňujú hry na počítači a pohybové a športové hry s kamarátmi - 20%. Podobne ako u dievčat aj u chlapcov má významné zastúpenie počúvanie hudby a sledovanie televízie. Najmenšie zastúpenie má zberateľská záujmová činnosť a doučovanie (tab. 1).

Tieto výsledky voľnočasových aktivít poukazujú na nevhodné využívanie voľného času z hľadiska správneho fyzického a psychického vývoja osobnosti. Aktivity ako sledovanie televízie, počúvanie hudby, posedávanie v baroch, hry na počítači, majú stúpajúcu tendenciu na úkor aktivít, ktoré zvyšujú intelekt mládeže. Klesajúcu tendenciu oproti minulosti majú aj aktivity zamerané na záujmové činnosti rôzneho charakteru, či doučovanie, a pod.

Zaujímavé výsledky sme zistili pri porovnávaní rozdielov medzi voľnočasovými aktivitami žiakov jednotlivých škôl. Žiaci všetkých škôl okrem Strednej priemyselnej školy najčastejšie vyplňajú voľný čas počúvaním hudby. Žiaci Strednej priemyselnej školy sa najčastejšie venujú hrám na počítači. Výrazný rozdiel je medzi žiakmi Súkromnej obchodnej akadémie a Združenej strednej školy pri sledovaní televízie, keď žiaci Súkromnej obchodnej akadémie sledujú televíziu podstatne viac.

Záujmovej tvorivej činnosti sa venujú hlavne žiaci Gymnázia a Združenej strednej školy. Medzi inými aktivitami sa často vyskytovali možnosti-internet, učenie sa, čítanie, návšteva jazykovej školy.

Tab. 1. Aktivity vo voľnom čase z hľadiska pohlavia
Table 1. Leisure activities divided by sex(%)

Aktivity pred športovaním	Chlapci	Dievčatá
hry na počítači	20	5,11
tanečné aktivity	2,5	12,34
športové hry s kamarátmi	20	4,2
posedávanie	11,54	11,49
sledovanie televízie	13,08	11,91
počúvanie hudby	17,68	30,21
záujmová činnosť v niektorom odbore	3,85	4,26
záujmová zberateľská činnosť	0,77	0,85
záujmová činnosť tvorivá- maľovanie, rezbárstvo a i.	4,62	7,23
doučovanie	1,54	3,4
hra na hudobný nástroj	2,31	3,83
iné	4,62	9,36

Záver

Našou prácou sme sa snažili prispieť k rozšíreniu poznatkov o vzťahu k športovaniu u mladšej generácie. Telesná výchova, pohybová a športová aktivita, ktoré sú realizované v školských ale i mimoškolských podmienkach patria medzi účinné prostriedky aj v boji proti drogám. Športová aktivita výchova má významný vplyv na formovanie telesnej, psychickej a sociálnej stránky osobnosti mládeže, vytváranie kladného postoja k vlastnému zdraviu, k vlastnému životu.

Je potrebné venovať sa dnešnej mládeži v čoraz väčšej miere, vyplniť jej voľný čas pohybovou činnosťou, investovať do školskej telesnej výchovy a športu ako takého. Zlepšiť materiálno-technické vybavenie škôl, ale i mimoškolských športových organizácií.

Odporúčania pre prax:

- vytvárať na školách primerané podmienky pre realizáciu pohybových a športových aktivít, zlepšenie výuky telesnej výchovy na školách,
- sprístupniť telocvične, telovýchovné areály mládeži aj mimo času vyučovania,
- realizovať pohybové aktivity v mimo vyučovacom čase,
- zapojiť a motivovať aj menej nadaných žiakov a žiakov z znevýhodneného sociálneho prostredia do záujmových pohybových a športových útvarov
- preferovať zdravý životný štýl,
- realizovať preventívne programy, zamerané na pohybové aktivity s zapojením väčšieho okruhu mládeže.

LITERATÚRA

- Bartík, P., Adamčák, Š., Rozim, R. (2004). The evaluation of endurance abilities of 12 years old children. In *Directions of development of scientific research in sports training*. pp. 13 – 16. Czestochowa: AWF.
- Frömel, K.(1996).Východiska ďalšieho rozvoje telesnej výchovy a športu detí a mládeže. In *Tělesná výchova a sport na přelomu století. Sborník z konference*, ss. 32-35. Praha: FTVS UK.
- Frömel, K. a kol.(1999). *Pohybová aktivita a športové záujmy mládeže*. Olomouc: Hanex .
- Majerský, O.(2002). *Športové záujmy žiakov ZŠ a SŠ západoslovenského regiónu*. Bratislava: SPU.
- Medeková, H.(1998). *Niektoré poznatky o telovýchovnej aktivite detí a mládeže*. Bratislava : MC.
- Michal, J. (2002). Názory, postoje a vzťah študentov UMB k telesnej výchove, športu a pohybovým aktivitám. In *Acta Universitatis Mathiae Belii Telesná výchova a šport*, 4 (4),ss.50-55. Banská Bystrica: PF UMB.

Mužík, V., Krejčí, M. (1997). *Tělesná výchova a zdraví*. Olomouc: Hanex.

Peráčková, J. (2001). Žiak vo výchovno-vzdelávacom procese. In *ANTALA, B. et al: Didaktika školskej telesnej výchovy*, ss. 102-110. Bratislava: FTVŠ UK.

Rozim, R. (2003). Pohybová výkonnosť žiakov osemročného gymnázia v Banskej Bystrici. In *Súčasný stav a perspektívne tendencie v telovýchovnom procese a vo voľnom čase žiakov na základných školách*, ss. 125 – 130. Banská Bystrica: PF UMB.

Rozim, R. (2003).Využitie motorických testov, ako podklad k hodnoteniu vytrvalostných schopností vo vyučovaní TV žiakov Osemročného gymnázia v Banskej Bystrici. In *Zborník z referátov z medzinárodného vedeckého seminára učiteľov antropomotoriky*, ss. 207-212. Banská Bystrica: SVŠ pre TV a šport.

Rychtecký, A. (1996). Význam školní tělesné výchovy v utváření celoživotní pohybové aktivity. In *Tělesná výchova a sport na přelomu století. Sborník z konference*, ss. 36-41. Praha: FTVS UK.

doc.PaedDr.Jiří Michal, Ph.D.

KTVŠ FHV UMB

Tajovského 40

974 01 Banská Bystrica, SK

e-mail: michal.jiri@fhv.umb.sk

Tel.: +4210484667554